

Wyrok z dnia 10 listopada 2010 r.

III KRS 13/10

Złożenie oświadczenia lustracyjnego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (jednolity tekst: Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428 ze zm.) nie uchyla obowiązku złożenia nowego oświadczenia lustracyjnego przez osobę, która kandyduje na stanowisko objęte lustracją na podstawie art 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jolanta Strusińska-Żukowska, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 listopada 2010 r. sprawy z odwołania Beaty P. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa [...] z dnia 14 kwietnia 2010 r., w sprawie nieuwzględnienia zastrzeżenia w przedmiocie pozostawienia bez rozpatrzenia przez prezesa sądu zgłoszenia kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie,

o d d a l i ł odwołanie.

U z a s a d n i e n i e

Beata P. wniosła odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 14 kwietnia 2010 r. [...] w sprawie nieuwzględnienia zastrzeżenia w przedmiocie pozostawienia bez rozpatrzenia przez prezesa sądu kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie.

Dnia 9 marca 2010 r. Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L. pozostawił bez rozpatrzenia zgłoszenie Beaty P. na stanowisko sędziego w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w L., o którym Prezes Naczelnego Sądu Admini-

stracyjnego obwieścił w Monitorze Polskim Nr 4, poz. 40 z dnia 29 stycznia 2010 r. Jako przyczynę swojej decyzji wskazał niespełnienie przez kandydatkę jednego z wymogów formalnych określonych w art. 57 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) w związku z art. 29 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. Nr 153, poz. 1269 ze zm.), to jest niedołączenie do zgłoszenia oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm. - dalej: ustawa lustracyjna z 2006 r.), ani informacji, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

Beata P. złożyła zastrzeżenie co do pozostawienia jej zgłoszenia bez rozpatrzenia. Nie kwestionowała w nim faktu niedołączenia do zgłoszenia oświadczenia lustracyjnego ani informacji o złożeniu takiego oświadczenia wcześniej, lecz poinformowała, że oświadczenie lustracyjne złożyła w 2006 r. w związku z ubieganiem się o inne stanowisko sędziowskie w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w L. Odpis oświadczenia wraz z pismem przewodnim skierowanym do Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, noszącym datę 18 maja 2006 r., dołączyła do zastrzeżenia. Wyraziła przy tym pogląd, że nie miała obowiązku powtórnego złożenia oświadczenia lustracyjnego w niniejszym postępowaniu.

Dnia 29 marca 2010 r. Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L. przedstawił Krajowej Radzie Sądownictwa do rozstrzygnięcia zastrzeżenie złożone przez Beatę P. podnosząc, że nie kwestionuje faktu wygaśnięcia w jej wypadku obowiązku powtórnego złożenia oświadczenia lustracyjnego. Podtrzymał jednak swoje stanowisko co do tego, że Beata P. miała obowiązek dołączenia do zgłoszenia informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego oraz że obowiązku tego nie dopełniła w okresie miesiąca od obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa brak jest podstaw do uwzględnienia zastrzeżenia. Przepis art. 57 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych - stosowany odpowiednio do osób kandydujących na stanowisko sędziego sądu administracyjnego - przewiduje jako jeden z wymogów formalnych obowiązek dołączenia do zgłoszenia oświadczenia lustracyjnego albo informacji o jego uprzednim złożeniu. Z kolei przepis art. 57 § 2a tej ustawy przewiduje obligatoryjną sankcję - na wypadek niewywiązania się z tego obowiązku - w postaci pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrze-

nia. Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L., po stwierdzeniu, że do zgłoszenia Beaty P. nie został dołączony żaden z dokumentów, o których mowa w art. 57 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, miał obowiązek pozostawić zgłoszenie bez rozpatrzenia niezależnie od tego czy kandydatka na sędziego złożyła wcześniej oświadczenie lustracyjne czy też nie. Być może przewidziana przez ustawodawcę sankcja jest zbyt surowa w odniesieniu do niespełnienia przez kandydata tego konkretnego braku formalnego, jednak - zdaniem Rady - celem ustawodawcy było usprawnienie dość długotrwałego postępowania w przedmiocie powołania na stanowisko sędziego poprzez dyscyplinowanie kandydatów.

W odwołaniu skarżąca podniosła, że nie była zobowiązana - na podstawie art. 57 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych - do złożenia oświadczenia (dalej: oświadczenie lustracyjne), o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r., jako że to oświadczenie złożyła 18 maja 2006 r. ubiegając się uprzednio o stanowisko w tym samym Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym. To oświadczenie lustracyjne zostało złożone na podstawie ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnianiu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (jednolity tekst: Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428 ze zm. - dalej: ustawa lustracyjna z 1997 r.). Zgodnie zaś z art. 7 ust. 2a tej ustawy, złożenie oświadczenia powoduje wygaśnięcie obowiązku jego powtórnego złożenia w przypadku późniejszego kandydowania na funkcję publiczną, z którą związany jest obowiązek złożenia oświadczenia. Brak obowiązku ponownego złożenia oświadczenia lustracyjnego przy zgłoszeniu kandydatury wynika także z art. 56 ust. 4 ustawy lustracyjnej z 2006 r., według którego osoba, która po wejściu w życie tej ustawy nadal kandyduje lub ubiega się o objęcie funkcji publicznej, wymienionej w art. 4, ma obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przed objęciem funkcji. Zdaniem skarżącej niezłożenie informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego - czego wymaga art. 7 ust. 3a ustawy lustracyjnej z 2006 r. - nie powinno być przyczyną nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Prezesa Sądu oraz przez Radę. Poprzednie oświadczenie lustracyjne złożyła bowiem w tym samym Sądzie, w którym obecnie ubiega się o wolne stanowisko, a więc fakt jego złożenia powinien być znany Prezesowi tego Sądu „niejako z urzędu”. Ponadto, z uwagi na przewidzianą w ustawie surową sankcję w postaci pozostawienia zgłoszenia kandydatury bez rozpatrzenia, niepodanie tej informacji powinno być traktowane jako brak formalny. Został on przez skarżącą usunięty, gdyż w zgłoszonych zastrzeżeniach

podała informację o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego Prezesowi tegoż Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jest nieuzasadnione. Jego rozpoznanie wymaga w pierwszej kolejności rozstrzygnięcia kwestii, czy oświadczenie lustracyjne złożone na podstawie ustawy lustracyjnej z 1997 r. zwalnia z obowiązku ponownego złożenia oświadczenia osobę, która pod rządem ustawy lustracyjnej z 2006 r. ubiega się o stanowisko objęte obowiązkiem złożenia tego oświadczenia (tu: stanowisko sędziego, art. 4 pkt 14 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r.). Odpowiedź twierdząca na to pytanie powoduje bezprzedmiotowość zarzutów odwołania związanych z uzupełnieniem przez skarżącą braku w zgłoszeniu kandydatury, polegającego na niezłożeniu informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego.

Sytuację prawną osoby, która złożyła oświadczenie lustracyjne pod rządem ustawy lustracyjnej z 1997 r., a która ponownie ubiega się o stanowisko objęte obowiązkiem złożenia tego oświadczenia pod rządem ustawy lustracyjnej z 2006 r., należy oceniać na podstawie ustawy z 2006 r. Ustawa ta nie różnicuje sytuacji osób, które nie składały oświadczenia lustracyjnego na podstawie ustawy z 1997 r. i osób które złożyły takie oświadczenia. Artykuł 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. traktuje je jednakowo. Stanowi on, że obowiązek złożenia oświadczenia, dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r., zwanego dalej „oświadczeniem lustracyjnym”, mają osoby, o których mowa w art. 4, urodzone przed dniem 1 sierpnia 1972 r. To oświadczenie jest oświadczeniem wiedzy osoby składającej je w zakresie wymienionych zachowań oraz wskazanych organów w takim rozumieniu, jakie nadała im ustawa z 2006 r. (w odniesieniu do współpracy i służby - art. 3a, zaś w odniesieniu do organów bezpieczeństwa państwa - art. 2). Definicje zachowań objętych oświadczeniem oraz organów były inne (węższe) w ustawie lustracyjnej z 1997 r. (art. 4 i art. 2 tej ustawy). Wynika stąd, że oświadczenie lustracyjne złożone na podstawie ustawy z 1997 r. i to oświadczenie złożone na podstawie ustawy z 2006 r., mimo że zbliżoną, to mają jednak różną treść. Znalazło to wyraz we wzorach oświadczeń lustracyjnych załączonych do obu omawianych ustaw.

Oświadczenie lustracyjne z ustawy z 1997 r. nie może zastąpić oświadczenia opartego na ustawie z 2006 r. Funkcjonalnie wynika to ze wspomnianej wyżej różnej treści tych obu rodzajów oświadczeń, natomiast oparcie normatywne twierdzenie to ma w art. 56 ust. 1 przepisów przejściowych ustawy lustracyjnej z 2006 r. Stanowi on, że osoba urodzona przed dniem 1 sierpnia 1972 r., która w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pełni funkcję publiczną wymienioną w art. 4, ma obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1, w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2. To powiadomienie polega o poinformowaniu osób, o których mowa w ust. 1, o obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego i skutkach niedopełnienia tego obowiązku. Przepis art. 56 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. zobowiązuje do złożenia nowego oświadczenia lustracyjnego wszystkie osoby zajmujące w dniu wejścia w życie tej ustawy stanowiska podlegające lustracji (art. 4), a więc także te, które podlegały lustracji na podstawie ustawy z 1997 r. i złożyły przewidziane w niej oświadczenie lustracyjne. Przepis art. 56 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. jest zasadniczym argumentem przeciwko pogładowi skarżącej. Skoro bowiem do złożenia nowego oświadczenia lustracyjnego, określonego w art. 7 ust. 1 tej ustawy, są zobowiązane osoby już zajmujące stanowiska podlegające lustracji, to nie ma żadnych racjonalnych powodów, aby z tego obowiązku były zwolnione osoby dopiero kandydujące na tego rodzaju stanowisko.

Skarżąca wywodzi brak obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego w 2010 r. z przepisu art. 7 ust. 2a ustawy lustracyjnej z 1997 r. Przepis ten stanowił, że złożenie oświadczenia powoduje wygaśnięcie obowiązku jego powtórnego złożenia w przypadku późniejszego kandydowania na funkcję publiczną, z którą związany jest obowiązek złożenia oświadczenia. Tego argumentu skarżącej nie można podzielić, gdyż - jak wyżej wskazano - oświadczenie lustracyjne złożone na podstawie ustawy z 1997 r. nie jest tym samym oświadczeniem, którego złożenia wymaga art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 2006 r. Nadto powołany przez skarżącą art. 7 ust. 2a ustawy lustracyjnej z 1997 r. - tak jak cała ustawa - utracił moc w 2007 r. wraz z wejściem w życie ustawy lustracyjnej z 2006 r. Do skarżącej nie ma także zastosowania art. 7 ust. 3 ustawy lustracyjnej z 2006 r., który zawiera treść analogiczną do art. 7 ust. 2a jej poprzedniczki, gdyż zwalnia on z obowiązku ponownego złożenia oświadczenia lustracyjnego tylko te osoby, które złożyły oświadczenie pod rządem ustawy z 2006 r.

Również bezzasadny jest argument skarżącej wywodzony z art. 56 ust. 4 ustawy lustracyjnej z 2006 r. Według tego przepisu osoba, która po dniu wejścia w

życie niniejszej ustawy nadal kandyduje lub ubiega się o objęcie funkcji publicznej, wymienionej w art. 4, ma obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przed objęciem tej funkcji. Przepis ten należy interpretować łącznie z art. 7 ust. 2 tej ustawy, określającym termin złożenia oświadczenia lustracyjnego. Według tego przepisu powinno ono być złożone w chwili wyrażenia zgody na kandydowanie lub zgody na objęcie lub wykonywanie funkcji. Jest oczywiste, że osoby, wobec których procedury nominacyjne zostały wszczęte przed dniem wejścia w życie tej ustawy, nie mogły złożyć oświadczenia lustracyjnego w terminie określonym w jej art. 7 ust. 2. Dlatego jej art. 56 ust. 4 przesuwają ten termin na okres przed objęciem funkcji. Bez przesunięcia na okres późniejszy terminu złożenia oświadczenia lustracyjnego, całą niezakończoną procedurę związaną z objęciem stanowiska należałoby - po wejściu w życie ustawy lustracyjnej z 2006 r. - przeprowadzić od początku w celu zachowania terminu określonego w art. 7 ust. 2 tej ustawy. Nie ma to zastosowania do skarżącej, która zgłosiła swoją kandydaturę w 2010 r., a więc już pod rządem ustawy lustracyjnej z 2006 r.

Konkludując należy stwierdzić, że złożenie oświadczenia lustracyjnego na podstawie ustawy lustracyjnej z 1997 r. nie uchyla obowiązku złożenia tego oświadczenia na podstawie ustawy lustracyjnej z 2006 r. przez osobę kandydującą na stanowisko objęte lustracją.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

=====